

ФІЛОСОФІЯ ОСВІТИ

УДК 130.122: 37.013

DOI <https://doi.org/10.24195/spj1561-1264.2022.2.9>**Братаніч Борис Володимирович**доктор філософських наук, професор
професор кафедри психологіїКЗВО «Дніпровська академія неперервної освіти» Дніпропетровської обласної ради
вул. Антоновича, 70, м. Дніпро, Україна
orcid.org/0000-0001-7175-924X**Савченко Вікторія Анатоліївна**

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри виховання та культури здоров'я

КЗВО «Дніпровська академія неперервної освіти» Дніпропетровської обласної ради
вул. Антоновича, 70, м. Дніпро, Україна
orcid.org/0000-0003-2551-7164

МЕТОДОЛОГІЧНИЙ ВИМІР ФІЛОСОФСЬКИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ОСВІТИ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

***Актуальність проблеми.** Найбільш важливою причиною актуалізації проблем філософської методології розвитку освіти слід вважати зростання статусу освіти в інформаційному суспільстві та формування філософії освіти як самостійного напрямку філософської думки. Інноваційні процеси в освітній сфері постіндустріального зразка ставлять і проблеми використання сучасних філософських концепцій для їх обґрунтування та створення теоретичної основи ефективних освітніх реформ. Важливим є саме філософський аспект методології, оскільки лише він дає можливість чітко інтегрувати методологічний потенціал філософії та конкретних наук, що досліджують освітні проблеми.*

***Мета дослідження.** Необхідно розглянути методологія філософського аналізу освіти інформаційного суспільства у контексті розвитку методологічних підходів сучасної філософії. Це дозволить більш аргументовано вирішувати і завдання визначення специфіки та статусу філософсько-освітнього знання.*

***Методи дослідження.** Методи визначаються поставленими завданнями і включають аналітичний, компаративістський, системний та інші. Також використовується світоглядний контекст методологічного виміру філософії освіти для визначення взаємозв'язку ціннісних та онтологічних аспектів філософського аналізу освітньої сфери.*

***Результати дослідження.** Загальною методологічною основою аналізу освіти та інноваційних процесів у ній продовжувала певний час залишатися традиційна філософія. Однак сьогодні відбувається процес постмодерністського перегляду традиційної методології дослідження освітньої сфери. Найбільшою чеснотою постмодерністської філософії у досліджуваному контексті слід вважати формулювання методології, яка цілком обґрунтовано може претендувати на опис та пояснення багатогранних, динамічних та гнучких у соціокультурній детермінації масштабних освітніх змін в інформаційну епоху. У них здійснені спроби в межах того чи іншого концептуально-методологічного підходу визначити зміст, функції, соціальну роль нової освітньої методології та основаної на ній освітньої діяльності у суспільстві, що знаходиться в стані постійних змін на етапі постіндустріального (інформаційного) розвитку. На базі вивчення процесу становлення та розвитку нової філософсько-освітньої методології у філософії виділилася у відносно самостійну галузь нова дисципліна – філософія освіти.*

***Ключові слова:** методологія, постмодернізм, синергетика, філософія освіти, інноваційне суспільство, освітні інновації.*

Вступ. Системні трансформації в освітній сфері інформаційного суспільства здійснюються в умовах не менш радикальних новацій у сфері філософії. При цьому і у нашій країні, і за рубежом існує достатньо багато наукових розвідок, присвячених філософському обґрунтуванню інноваційних процесів, що мають місце в освітній царині. Проблеми методології філософського аналізу освіти значна частина фахівців пов'язує з розвитком самостійної галузі знань, філософії освіти. Однак при цьому і статус останньої, і характер розгляду методологічних проблем філософського аналізу освітньої сфери продовжують залишатися в центрі наукових дискусій.

Мета і завдання дослідження. Методологічні проблеми філософії освіти традиційно прив'язані до аналізу освітньої сфери на абстрактно-теоретичному рівні, що, на наш погляд, суттєво звужує предмет дослідження. Необхідно розглянути методологію філософського аналізу освіти інформаційного суспільства у контексті розвитку методологічних підходів сучасної філософії. Це дозволить більш аргументовано вирішувати і завдання визначення специфіки та статусу філософсько-освітнього знання.

Методи дослідження визначені специфікою предмета і зорієнтовані на акцентування філософського виміру проблеми аналізу методологічних підходів щодо дослідження освіти. Конкретні методи також визначаються поставленими завданнями і включають аналітичний, компаративістський, системний та інші. Також використовується світоглядний контекст методологічного виміру філософії освіти для визначення взаємозв'язку ціннісних та онтологічних аспектів філософського аналізу освітньої сфери.

Результати. Хоча філософські засади розвитку та дослідження освітньої сфери мають дуже довгу історію розвитку, на інституційному рівні освіта як самостійний об'єкт філософського аналізу інституціоналізувалася у другій половині ХХ століття, коли вона трансформувалася у вирішальну рушійну силу розвитку сучасної цивілізації. Цей процес відбувся у межах теорії соціальних систем та низки в основному технократичних моделей розвитку суспільства. До останніх насамперед слід віднести теорії стадій економічного росту, постіндустріального суспільства, технотронного суспільства та інші. У найбільш повному вигляді започатковані у межах даних підходів методологічні засади дослідження освіти системно були реалізовані у межах концепцій інформаційної революції та інформаційного суспільства, в яких обґрунтовується нова роль знань як базового ресурсу соціального розвитку та нова роль освіти як сфери продукування цього ресурсу [7, с. 49]. Відповідно остання позиціонується в якості інтегральної сфери його життєдіяльності інформаційного суспільства, яка супроводжує людину упродовж усього її життя, визначаючи, з одного боку, загальний потенціал розвитку інформаційного суспільства, а з іншого – екзистенційні простір та можливості розвитку кожної людини.

Загальною методологічною основою аналізу освіти та інноваційних процесів у ній продовжувала певний час залишатися традиційна філософія, зокрема, популярністю користувалися настанови філософських напрямів аналітичного спрямування. Найбільш важливим у методологічному плані слід вважати визнання онтологічної сутності освіти як екзистенційної сфери життєдіяльності, яка забезпечує вираження соціальної сутності людини [8, с. 56]. У вітчизняній філософії, де традиційно домінували соціоцентричні методологічні підходи, методологія дослідження освітньої сфери формувалася у вигляді інтеграції екзистенціально-особистісного та соціального вимірів освіти. Результатом стало утвердження у вітчизняних філософсько-освітніх наукових розвідках методології соціокультурного детермінування освітньої діяльності.

Безвідносно до евристичної плідності цієї методології результатом її поширення в умовах розвитку інформаційних процесів стало радикальне зростання значущості освіти як об'єкта філософських наукових студій. Для нашої країни особливо важливо, що нова роль освіти на рівні філософських узагальнень була обґрунтована в межах все більш поширених концепцій соціальної модернізації, де саме освіті відводилася роль основного драйвера інноваційних змін. Адже саме у межах теоретико-методологічних досліджень процесів соціальної модернізації було здійснено на рівні філософських узагальнень аналіз проблемного поля становлення нової системи ціннісних орієнтирів, сенсожиттєвих пріоритетів, моделей поведінки суб'єктів

модернізаційних процесів; використання досвіду та цінностей в контексті інтеграції до загальноцивілізаційного простору; взаємодії традиційних цінностей та інновацій в процесі забезпечення соціалізації освітніми засобами тощо. Цілком очевидно, що освітня проблематика складає основу даних процесів, що забезпечило їй пріоритетний статус як об'єкта філософського аналізу модернізаційних процесів.

Однак при цьому у межах традиційної філософії мали місце суттєві недоліки методологічного характеру щодо розуміння освітньої сфери та чинників її розвитку в інформаційному суспільстві. Найбільш неадекватними об'єкту дослідження були наступні:

- розгляд освітніх феноменів в статичній, а не в динамічній, при якому системостворюючі стосовно освіти чинники соціокультурного характеру вважалися динамічно стабільними у контексті впливу на розвиток освіти,

- перевага абстрактно-теоретичних методологічних підходів, при яких різноманітні форми системного аналізу, моделювання, прогнозування тощо носили умоглядний характер і не забезпечувалися необхідним емпіричним соціокультурним наповненням (данина гегелівської традиції понятійного аналізу);

- практична відсутність наукової розробки методологічного інструментарію моделювання системних соціальних та освітніх змін у їх взаємозв'язку та взаєморозвитку.

Саме вказані недоліки стали відправним пунктом постмодерністського перегляду традиційної методології дослідження освітньої сфери. Найбільшою чеснотою постмодерністської філософії у досліджуваному контексті слід вважати формулювання методології, яка цілком обгрунтовано може претендувати на опис та пояснення багатограних, динамічних та гнучких у соціокультурній детермінації масштабних освітніх змін в інформаційну епоху [4, с. 158]. При цьому в основі даної методології знаходиться нове розуміння розуму, що не обтяжене претензіями на універсальність і є більш чутливим до когнітивно-інтелектуального та ціннісно-культурного різноманіття. Найбільш значущими ознаками постмодерністської методології аналізу освітньої сфери слід вважати:

- відмову від метанарративів заради побудови систем знання на основі конкретних досліджень,

- відмова від філософської традиції канонізації певних знань та цінностей,

- відкидання епістемологічної впевненості та незмінності меж академічного знання у межах так званої «війни проти тотальності», тобто неприйняття методологічно-ціннісної ідеї всеохоплюючих та єдиних підходів до побудови картини світу,

- культурний плюралізм та відмова від поділу культур на високі та низькі з методологічною установкою на необхідність пізнання будь-яких культурних форм,

- відкидання просвітницько-модерного постулату щодо відповідності між історією та прогресом та відповідно модерністської раціоналістично-саентистської методології,

- заміна єдиної та фіксованої ідентичності суб'єкта множинними та постійно змінними нарративами,

- відмова від методологічної установки щодо розгляду соціального розвитку як поступального процесу, сенсом якого є максимізація свободи [11, р. 63].

Відображаючи соціальні новації інформаційного суспільства, філософська методологія аналізу освітніх феноменів переорієнтувалася насамперед на дослідження зв'язку між соціальним буттям з одного боку та світоглядно-методологічними засадами його пізнання – з іншого. За таких умов роль філософії як механізму налагоджування зв'язку між парадигмами та конкретними ціннісними системами перестала розглядатися у межах реалізація функції строго теоретично-раціональних висновків. Філософія, на думку багатьох дослідників постмодерністської орієнтації, втратила статус позитивного знання і може бути тільки концептуально описаними знаннями, які приймаються на певному рівні наукових вимог та здатні бути тим загальним зразком, який орієнтує пізнання навколишнього світу [6, с. 132]. Результатом таких поглядів стало створення у межах постмодерністської філософії нової методології дослідження освітньої сфери, визначальними рисами якої стала мінливість та принципова варіативність освітніх

процесів, які не можуть мати ні однозначного тлумачення, ні однозначного прогнозу власного розвитку. Відповідно принципова проблемність та невизначеність людського буття, яка прийнята філософською думкою як методологічна основа пізнання, визначає і базові концептуальні підходи до аналізу освіти.

У цілому на сьогодні можна виділити низку філософських методологій постмодерністського характеру, які з більшим чи меншим успіхом використовуються дослідниками для аналізу освітніх процесів в інформаційному суспільстві. Найбільш поширеним та успішним, на нашу думку, слід вважати синергетичну методологію наукового пізнання освіти, яка вже має і конкретну репрезентацію у вигляді синергетики освіти. Остання стала наслідком розробки на основі загальнотеоретичних синергетичних побудов прикладних дисциплін в результаті застосування синергетичної методології у найрізноманітніших сферах знань. Оцінюючи методологічні новації синергетики, які привносять і нове розуміння сучасної освіти, слід вказати на наступне:

- в освіті має досліджуватися не лише загальне та повторюване, але також і випадкове та індивідуальне, увагу потрібно звертати не лише на закономірності, а й неповторні події,
- оскільки природний порядок не є від віку даним та незмінним і найбільше значення мають джерела саморуху та внутрішньої активності, освітні процеси також мають розглядатися у динаміці, спричиненій внутрішніми інтегціями до саморозвитку,
- важливими є не лише точні кількісні характеристики досліджуваних процесів, а й насамперед якісні стани освітніх феноменів і відповідно якісні, «розуміючі» методи їх пізнання,
- детермінізм та жорстка каузальність мають доповнюватися аналізом випадкових та однозначно невизначених освітніх процесів,
- як й увесь світ, освіта розвивається за багатоваріантними та альтернативними сценаріями,
- оскільки розвиток відбувається через нестійкість, у сфері освіти конструктивну роль відіграють ризики, проблеми, флуктуації та навіть хаос, які слід розглядати як джерела розвитку, а не його перепони,
- освітні процеси здійснюються і у межах конвергенції, і у межах дивергенції,
- загальною закономірністю будь-якого розвитку слід вважати нелінійність, відсутність кумулятивної поступальності, а відповідно характер розвитку освіти не має однозначної визначеності й управління ним має здійснюватися на засадах методології самоорганізованих систем, тобто виходити не з бажань, а з внутрішніх тенденцій розвитку освітньої сфери та її складових, а також розуміння неможливості тотального контролю.

У межах синергетичної методології, поєднаної з настановами концепцій інформаційного суспільства у різних варіантах, освіта трансформується у пріоритетний соціальний об'єкт дослідження та управління, виступаючи, з одної сторони, ресурсом створення високих інформаційних технологій, а з іншої – джерелом та механізмом формування високої духовності суспільства як передумови вирішення глобальних проблем та становлення ноосферної свідомості. Це відображається концептом «суспільства освіти» як однієї з репрезентацій теорії інформаційного суспільства, де обґрунтовується набуття освітою ролі глобальної інтеграції усіх сфер соціального життя та процесів життєдіяльності [1, с. 28].

Разом з тим визнання глобальної ролі освіти в інформаційному суспільстві як чинника сталого розвитку та максимізації соціального й особистісного ресурсу вирішення наявних та майбутніх проблем у методологічному плані несе загрозу протиставлення такої глобальної ролі та традиційних виокремлених функцій, які і сьогодні продовжує виконувати освіта. Основні проблеми при цьому зводяться до наступного:

- через ці свої традиційні функції освіта реалізує і свою нову глобальну роль в інформаційному, їх ігнорування по суті елімінує освіту як сферу життєдіяльності,
- освіта утверджується у якості глобального чинника формування інформаційного суспільства тільки шляхом максимізації свого наявного функціонального імперативу,
- для окремих освітніх суб'єктів важливими є саме «виокремлені» функції освіти, а не її глобальна роль в якості драйвера соціального розвитку.

Чеснотою синергетичної методології є поєднання теорії теорії освітньої діяльності та конкретних підходів щодо її модернізації. Зокрема, саме у рамках синергетичної методології розробляються важливі парадигмальні установки, у межах яких освіта набуває характеру відкритої інноваційної системи [5, с. 104]. Поряд з цим у межах цієї методології обґрунтовуються й абсолютно нові філософські засади освіти, включаючи її роль, статус, цілепокладання, форми та зміст, моделі управління нею та взаємодії із соціумом.

Нові методологічні підходи щодо розуміння освіти мають міждисциплінарний характер і розробляються як у межах низки галузей філософського знання (соціальна філософія, філософія культури, філософія освіти) так і у проблемному полі таких галузей як педагогіка, культурологія, психологія, соціологія, теорія управління тощо. Узагальнюючи отримані результати, можна наступним чином описати результати застосування інноваційних філософських підходів для розробки проблематики теоретико-методологічних основ дослідження та розвитку освіти інформаційного суспільства.

Найбільш важливо, що новий методологічний підхід не є галузевим, а формується на основі системного та у межах філософського дискурсу обґрунтованого прогнозування взаємодії загальносуспільних та освітніх процесів. Тому не дивно, що теоретико-методологічне узагальнення сучасних освітніх реалій здійснюється на основі гуманістичної філософії, виходячи з потреб гуманоцентричної переорієнтації як соціуму, так й освіти інформаційного суспільства. Аналіз освіти як механізму утвердження та реалізації в суспільстві гуманістичних цінностей загальнолюдського характеру формує ціннісний фундамент освітньої діяльності [3, с. 114]. На цій основі склалося змістовно-смісловне ядро інноваційної філософської методології освіти, що орієнтує освітній процес на самоактуалізацію людини та трансформацію пізнавально-сциєнтистського виміру освітньої практики на гуманістичних особистісно-розвиваючих началах. У змістовно-ціннісному плані гуманістична філософія визначає базові напрями системних освітніх інновацій, слугуючи підґрунтям і більш широким узагальнень, які дали початок становленню філософії освіти як самостійного напрямку філософського знання.

Якщо говорити про реформаційний вимір гуманістичної методології, то тут слід насамперед звернути увагу на два аспекти. Один з них стосується теоретичної складової і проявляється у поступовій інтеграції філософської та педагогічної антропології, на основі чого формується ефективна філософська основа дослідження та програмування розвитку освіти у XXI столітті. Саме виходячи з цієї основи здійснюється практичний процес програмування гуманоцентричної переорієнтації освіти, виходячи з філософських настанов щодо природи людини, її місця у світі та екзистенційних проблем. Важливо, що за рахунок цього створюється можливість забезпечення системного взаємозв'язку між освітньою інноваційною практикою та філософсько-освітнім знанням [2, с. 285]. Інший аспект стосується проектування конкретних інноваційних процесів в освіті, через які продукуються нові освітні практики, що ґрунтуються на світоглядно-ціннісних засадах інформаційного суспільства. У цьому вимірі філософія освіти стає теоретичною основою соціального конструювання з використанням освітніх механізмів соціокультурних змін та джерелом нових ідей для освітніх новацій.

У процесі формування нової методології філософії освіти значну роль стосовно її необхідності парадигмальних основ відіграли сучасні філософські дослідження культури [10, р. 146]. Тут слід відзначити насамперед дві методологічно плідні ідеї. Перша стосується обґрунтування соціокультурного статусу освіти як драйвера соціальних змін та системостворюючого механізму формуванні соціокультурного середовища інформаційного суспільства як нового екзистенціального простору людини. Друга реалізується як надання освіти інформаційного суспільства у межах його культури (медіакультури) онтологічного та екзистенціального виміру, що радикально змінює освітній процес у межах концептів медіаосвіти, медіафілософії, медіапедагогіки тощо.

Також потрібно звернути увагу на сучасні філософські концепції сталого розвитку, ноосферного суспільства та обґрунтування екосистемних цінностей. Філософія освіти імплементує

не лише різноманітні аспекти методології та цінностей сталого розвитку чи екологічної освіти, а й більш загальні імперативи екологічного виховання, екологічної свідомості, біоетики з виходом на проблему екологізації філософських засад освітньої діяльності. У сучасних дослідженнях ставиться проблема становлення освіти інформаційного суспільства як екологічної освіти за своєю атрибутивною належністю до суспільства з домінуванням екологічних цінностей та спрямування інновацій у способах діяльності [9, р. 108].

Висновки та напрями подальших досліджень. Філософські підходи щодо аналізу розвитку освіти інформаційного суспільства є достатньо різноманітними, методологічно плідними та репрезентовані інституційно у вигляді філософії освіти як самостійного напрямку філософського знання. Внаслідок цього філософські дослідження освітніх проблем стали систематичними і вийшли за межі феноменологічного аналізу, здійснюється процес синтезу ідей сучасних філософських течій для формування інноваційної методології дослідження освітньої сфери. Серед малодосліджених проблем найбільше значення має оформлення філософської методології дослідження та інтерпретації сучасної освіти у відповідності з характеристиками постнекласичного періоду розвитку науки та становленням постнекласичного філософсько-освітнього знання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрущенко В., Губерський Л. Філософія як теорія та методологія розвитку освіти. 2-ге вид. Київ : Леся, 2012. 567 с.
2. Книш І. В. Філософія освіти: номади і седентари [Текст] : навч. монографія / Книш Інна Василівна. – Одеса : Купрієнко С. В., 2018. – 359 с.
3. Кремень В. Г. Філософія людиноцентризму в освітньому просторі. Філософія людини і освіта : [монографія] / В. Г. Кремень. 3-тє вид. Київ : Леся, 2012. 523 с.
4. Лаврова Л. В. Методологічні особливості філософського аналізу освіти // Філософія. Культура. Життя. Міжвузівський збірник наукових праць. 2009. Випуск 32. Дніпропетровськ. С. 157–162.
5. Матвійчук А. В. Екологічна деонтологія: філософсько-методологічне осмислення наукових перспектив : [монографія]. Рівне : О. Зень, 2014. 399 с.
6. Тимошенко О. І. Філософія як методологія формування та впровадження високих педагогічних технологій: монографія. К. : Вид-во Європ. ун-ту, 2011. 352 с.
7. Філософія інформаційно-комунікативного суспільства: теоретико-методологічний контекст : монографія / В. Г. Воронкова [та ін.]. Запоріжжя : ЗДІА, 2016. 274 с.
8. Шелер М. Формы знания и образование. Избранные произведения. М. : Прогресс, 1994. С. 38–94.
9. Bratanich B. etc. Conceptual Principles of Education for Sustainable Development European Journal of Sustainable Development (2020), 9, 2, 99–114.
10. Noddings Nel. Philosophy of education. New York : Routledge, 2018.
11. Taba Hilda The Dynamics of Education a methodology of progressive educational thought Hoboken : Taylor and Francis, 2013.

REFERENCES

1. Andrushchenko, V., Huberskyi, L. (2021). *Filosofiiia yak teoriia ta metodolohiia rozvytku osvity*. 2-he vyd. (Philosophy as a theory and methodology of educational development.). Kyiv : Lesia. [in Ukraine]
2. Knysh, I. V. (2018). *Filosofiiia osvity: nomady i sedentary : navch. monohrafiia* (Philosophy of education: nomads and sedentaries). Odesa : Kupriienko S. V. [in Ukraine]
3. Kremen, V. H. (2012). *Filosofiiia liudynotsentryzmu v osvitnomu prostori. Filosofiiia liudyny i osvita : [monohrafiia]* 3-tie vyd. (Philosophy of anthropocentrism in the educational space. Philosophy of man and education: [monograph]). Kyiv : Lesia. [in Ukraine]
4. Lavrova, L. V. (2009). *Metodolohichni osoblyvosti filosofskoho analizu osvity* (Methodological features of philosophical analysis of education). *Filosofiiia. Kultura. Zhyttia. Mizhvuzivskiyi zbirnyk naukovykh prats. – Philosophy. Culture. Life. Interuniversity collection of scientific works*. 32. Pp. 157–162. [in Ukraine]

5. Matviichuk, A. V. (2014). Ekolohichna deontolohiia: filosofsko-metodolohichne osmyslennia naukovykh perspektiv : [monohrafiia] (Ecological deontology: philosophical and methodological comprehension of scientific perspectives: [monograph]). Rivne : O. Zen. [in Ukraine]
6. Tymoshenko, O. I. (2011). Filosofiiia yak metodolohiia formuvannia ta vprovadzhennia vysokykh pedahohichnykh tekhnolohii: monohrafiia (Philosophy as a methodology for the formation and implementation of high pedagogical technologies: a monograph.). K. : Vyd-vo Yevrop. Un-tu. [in Ukraine]
7. Filosofiiia informatsiino-komunikatyvnoho suspilstva: teoretyko-metodolohichnyi kontekst : monohrafiia (2016) / V. H. Voronkova [ta in.] (Philosophy of information and communication society: theoretical and methodological context: monograph / V. G. Voronkova [etc.]). Zaporizhzhia : ZDIA. [in Ukraine]
8. Sheler, M. (1994). Formi znanyia y obrazovanye. Yzbrannie proyzvedenyia (Forms of knowledge and education. Selected works). M. : Prohress. [in Russian]
9. Bratanich, B. Etc. (2020). Conceptual Principles of Education for Sustainable Development European Journal of Sustainable Development. 9, 2. Pp. 99–114. [in English]
10. Noddings, Nel. (2018). Philosophy of education. New York : Routledge. [in English]
11. Taba, Hilda. (2013). The Dynamics of Education a methodology of progressive educational thought. Hoboken : Taylor and Francis. [in English]

Bratanich Borys Volodymyrovych

Doctor of Philosophy, Professor,
Professor at the Department of Psychology
Communal Institution of Higher Education “Dnipro Academy of Continuing Education”
of Dnipropetrovsk Regional Council”
70, Antonovycha str., Dnipro, Ukraine
orcid.org/0000-0001-7175-924X

Savchenko Viktoriia Anatoliivna

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Education and Culture of Health
Communal Institution of Higher Education “Dnipro Academy of Continuing Education”
of Dnipropetrovsk Regional Council”
70, Antonovycha str., Dnipro, Ukraine
orcid.org/0000-0003-2551-7164

METHODOLOGICAL DIMENSION OF PHILOSOPHICAL RESEARCH OF INFORMATION SOCIETY EDUCATION

***The urgency of the problem.** The most important reason for the actualization of the problems of philosophical methodology of educational development should be considered the growing status of education in the information society and the formation of the philosophy of education as an independent direction of philosophical thought. Innovative processes in the educational sphere of the post-industrial model pose problems of using modern philosophical concepts to substantiate them and create a theoretical basis for effective educational reforms. The philosophical aspect of methodology is important, because only it allows to clearly integrate the methodological potential of philosophy and specific sciences that study educational issues.*

***The aim of the study.** It is necessary to consider the methodology of philosophical analysis of information society education in the context of the development of methodological approaches to modern philosophy. This will allow a more argumentative solution to the problem of determining the specifics and status of philosophical and educational knowledge.*

***Research methods.** Methods are determined by the tasks and include analytical, comparative, systemic and others. The ideological context of the methodological dimension of the philosophy of education is also used to determine the relationship between value and ontological aspects of philosophical analysis of the educational sphere.*

Results of the research. *The general methodological basis for the analysis of education and innovation processes in it continued to remain for some time the traditional philosophy. However, today there is a process of postmodern revision of the traditional methodology of research in the field of education. The greatest virtue of postmodern philosophy in the studied context should be considered the formulation of a methodology that can reasonably claim to describe and explain the multifaceted, dynamic and flexible in socio-cultural determination of large-scale educational changes in the information age. Attempts have been made to determine the content, functions, social role of the new educational methodology and educational activities based on it in a society that is in a state of constant change at the stage of post-industrial (information) development. On the basis of studying the process of formation and development of a new philosophical and educational methodology in philosophy, a new discipline has emerged into a relatively independent branch – the philosophy of education.*

Key words: *methodology, postmodernism, synergetics, philosophy of education, innovative society, educational innovations.*